

Naturskyddsföreningen i Botkyrka-Salem

Verksamhetsberättelse för år 2017

(avser tiden från 1 januari till 31 december 2017)

Medlemmar

Enligt medlemsregistret hade vi under år 2017 totalt 1 886 medlemmar. Då räknas även de som varit medlemmar under del av året. Av dessa var 1 066 fullbetalande, 819 var familjemedlemmar och 1 var ständig medlem.

Styrelsens sammansättning

	<i>före årsmötet (2017)</i>	<i>efter årsmötet (2017)</i>
Ordförande	Jan-Peter Falk	Jan-Peter Falk
Vice ordförande	Bo Ljungberg	Bo Ljungberg
Sekreterare	Harald W Thorburn	Harald W Thorburn
Kassör	Els-Mari Eliasson	Els-Mari Eliasson
Ordinarie ledamöter	Hasse Andersson Susanne Govella Helene Sjölund	Hasse Andersson Susanne Govella Helene Sjölund
Suppleanter	Barbro Hammar Sven Persson Rolf Ekberg Jan Govella Arne Söderbom Emeli Cronholm	Stefan Ek Sven Persson Rolf Ekberg Jan Govella Arne Söderbom Emeli Cronholm

Posterna, utom ordförandens, fördelades vid konstituerande styrelsemöte.
Ett stort tack för allt engagemang som Barbro har ägnat åt Salem och Karlskronaviken.

Revisorer	Hans Terelius Kurt Hermelin	Hans Terelius Kurt Hermelin
Revisorsuppleanter	Sussi Engdahl Carl-Henrik Ramsay	Sussi Engdahl Carl-Henrik Ramsay
Valberedning	Gunilla Nuse Sven Persson (Uttran)	Gunilla Nuse Vakant

Ekonomi

Ekonomi är god. En kontinuerlig uppföljning av det ekonomiska läget har gjorts vid styrelsemötena. Vi fick ett underskott på 2 804 kr. Föreningens eget kapital blev 134 845 kr. Den största enskilda utgiftsposten under året har varit för vårt program

Gärdsmygen. Mindre utgifter har förekommit för traditionella verksamheter som fagning, slåtter, grötkväll och föredragshållare.

Möten

Utöver årsmötet har kretsen haft 10 protokollförda styrelsemöten. Vi har deltagit i 2 länsträffar.

Samråd, yttranden och överklaganden

Kretsen har yttrat sig i följande ärenden:

Remisser

2017-04-19 Svar på remiss om "Förslag till nya föreskrifter för Garnuddens naturreservat i Salems kommun".

2017-05-06 Bebyggelse i Tumba Skog.

2017-11-27 inkom vi med kompletterande uppgifter. Vi underströk risken för att kapaciteten av dagvattenhanteringen ej var tillräcklig och att en exploatering därför kan komma att förorena känsliga grundvattentäkter. Vidare påpekade vi att en utlovad utredning av en fördjupad naturinventering fortfarande saknas. (Detaljplanen beslutades under februari 2018.)

2017-06-15 Svar på remiss om "Förslag till Översiktsplan 2030 för Salems kommun".

2017-10-25 Svar på remiss om "Förslag till vattenplan 2017-2021", Salems kommun.

Överklaganden

2017-02-02 Överklagande av tillstånd av länsstyrelsen till bergtäkt vid Hall.

2017-12-27 Överklagande till Mark- och miljööverdomstolen i samma ärende.

Regeringsbeslut

2017-04-06 Regeringen beslutade upphäva delar av länsstyrelsens beslut rörande ett strandskyddat område inom en detaljplan vid Karlskronaviken. Salems kommun och länsstyrelsen ville upphäva strandskyddet i denna del av planen, något som Naturskyddsföreningen i Botkyrka - Salem och lokalavdelningen i Friluftsförbundet ansåg vara fel. År 2015 överklagade därför de bägge föreningarna länsstyrelsens beslut till regeringen där där vi nu fick rätt.

Vår webbplats

Under 2017 besöktes vår webbplats 21 033 gånger vilket kan jämföras med 13 133 föregående år. Vår webbredaktör Rolf Ekberg uppdaterar hemsidan nästan varje vecka. Just nu gör han en anpassning till olika bildskärmsstorlekar, mobil, surfplatta och vanlig dator.

Utöver startsidan tittar besökarna mest på de många fina fotografierna som flera medarbetare bidragit med. Många besökare klickar även på rapporter från våra aktiviteter, våra gröna notiser och vår fågelmatning vid Tullingemaden.

Deltagande i andra föreningars och myndigheters programverksamheter

Utträs Vattenvårdsgrupp (UVG)

Vi har deltagit med UVG i ett möte 2017-09-20 med Botkyrka kommun [?] där syftet är att förbättra vattenkvaliteten i Uttran. Det är ett långsiktigt arbete som kommer att innebära fler möten där vi ska diskutera lämpliga åtgärder.

Stockholm Vatten

Fyra personer från vår förening deltog vid invigningen av Bornsjöverket 2017-09-07. Verket är i full drift men det återstår små justeringar av målning och belysning. Mycket intressant att se bassängerna där man tillsätter aluminiumsulfat som sedan reagerar med partiklar i vattnet och bildar en fällning som kan filtreras bort. Mer än 90% av kväve och fosfor filtreras bort. Under augusti och september så skickas det renade vattnet tillbaka till Bornsjön och resten av året skickas vattnet till Norsborgs reningsverk för att bli dricksvatten.

Tumba skog

Meteorologen Pär Holmgren höll i mars ett föredrag om klimatfrågan inför en stor publik på Folkets Hus i Segersjö. Föreningen Rädda Tumba Skog ordnade mötet och vi var medarrangör.

Exkursioner och programverksamhet

Antal aktiviteter enligt programblad 23 stycken, varav en aktivitet arrangerades av Storstockholms naturguider.

Två nummer av programbladet Gärdsmygen har getts ut. Vårprogrammet gjordes i A5-format på 20 sidor. Höstprogrammet gjordes som ett dubbelsidigt A4-blad.

Förutom årsmötet genomfördes 22 programpunkter. **Totala antalet deltagare under de sistnämnda programpunkterna var 379 (?).**

Fågelmatning i Tullinge den 28 januari

Fågelguidning under Bo Ljungbergs ledning då vi besökte området kring matningsplatsen nere vid Maden i Tullinge. Vi var sammanlagt 18 personer som fick se grönsiskor och många andra fågelarter. Vi letade efter strömstaren i Tullingegårdsravinen men lyckades inte få se den då trots att den setts där några dagar tidigare. Hur som helst blev det en lyckad tur i fint vårvinterväder.

Spindlar den 15 februari

Jonas Sandström höll ett föredrag om våra vänner på åtta ben. Han berättade även om sitt arbete på Artdatabanken. Vi var 26 deltagare.

Australien den 22 februari

Hasse höll föredrag om natur, fåglar och djur. Vi var 40 deltagare.

Ugglekväll den 1 mars

Ett samarbete med Mulle i Friluftsförbundet där barn letade efter ugglor i Lidaskogen. Ugglorna är egentligen reflexer som ser ut som ugglor och barnen letar med ficklampa. Det var många deltagare och kvällen avslutades med grillning.

Snokar den 12 mars

I samband med vårt årsmöte fick vi besök av Kristin Löwenborg. Hon höll ett föredrag med många intressanta detaljer om snokens liv och leverne.

Antal deltagare var 24.

Traditionsenlig fagning på Hörningsnäs den 8 och 22 april
Kurt ordnade med krattor och berättade om vårens blommor.
Det gavs också tid för en stunds samvaro och en lunchsmörgås.
Antal deltagare **vid dessa tillfällen var sammanlagt 6.**

Spindlar den 9 april
Föredrag i Harbrostugan med efterföljande exkursion utomhus med Kajsa Mellbrand.
Fint väder och 17 deltagare.

Ågestasjön den 16 april
Sammanlagt 15 deltagare deltog i denna fågelmorgon, som arrangerades av Storstockholms naturguider och som fanns med i kretsens vårprogram.

Morkullekväll den 26 april
En återkommande programpunkt som alltid är mycket uppskattad. 16 deltagare.

Fågelskåda den 18 maj
Vi var 14 deltagare som besökte Kyrksjön i Grödinge. Vi såg många fåglar, bl.a. gulärta och fiskgjuse.

Trädpromenad vid Mälaren den 23 maj
En promenad med 10 deltagare som startade där Slagsta tegelbruk en gång låg. Vi fortsatta västerut längs Mälarens strand och tittade på alla möjliga träd och lyssnade till berättelser om träd och om användningsområde för virket. Promenaden avslutades med fika vid stranden.

24-tim fågelinventering Dalkarlsäng den 3 juni
9 deltagare.
Vi genomförde för nionde året vår årliga fågelinventering vid Dalkarlsäng. Årets resultat blev 62 arter. Resultaten har pendlat från 55 till 65 arter. Som vanligt hördes vattenrallar från vassen. Sångsvanparet var på plats, men inga tecken på häckning. Stora mängder med tornseglare kretsade över oss under dagen. Dygnets sista art blev en hoande kattuggla.

Fjärilar vid Bornsjön i juni
Tre deltagare.
Intressant dag men med få deltagare. För att se fjärilar krävs bra väder. När vi bestämmer datum med kort varsel så blir det ofta få deltagare.

De vilda blommornas dag Hörningsnäs den 18 juni
6 deltagare.
Kurt Hermelin guidade en liten grupp botaniskt intresserade från såväl Stockholm **som** Huddinge och Tullinge. Arrangemanget var ett samarbete med Botaniska sällskapet i Stockholm och Sveriges Botaniska Förening. Vi såg bl.a. Sankt Persnycklar, som är en ovanlig orkidé i Stockholms län.

Traditionsenlig slätter på Hörningsnäs den 5 och 12 augusti
Kurt ordnade med liar och bryne. Vi slipade och slog för att det ska bli en mångfald av blommor till våren. Som traditionen bjuder så blev det även fika och en lunchsmörgås.
5 deltagare.

Salemsdagen den 26 augusti

Naturskyddsföreningens första närvaro på Salemsdagen!

Rolig dag med många besökare som visade stort intresse och engagemang.

Fokus var på kunskap om olika arter, algblooming och Naturskyddsföreningens arbete för miljön. Kurt hade ordnat en frågesport där man skulle para ihop bär med gren från en buske.

Många deltagare och 10 personer från vår styrelse besökte vårt utställningsbord.

Fjärilar och småkryp den 26 augusti

14 deltagare.

Tillsammans med Urban Wahlstedt och Hans Terelius besökte vi Ersboda i Rönninge för att lära oss mer om våra små vänner. Vi studerade fjärilar, gräshoppor, skalbaggar, bärfisar med flera.

Landsorts fågelstation den 2 september

Totalt 13 personer åkte till Landsort för att se fåglar och naturen. Vi besökte fågelstationen och var med om att ringmärka en kungsfågel och en lövsångare.

Dessutom fick vi höra en del om Bosses ringmärkningar på Mörkö under 1960- och 70-talen. Vi såg även en hel del fåglar, insekter och växter på ön.

Fågelmätning hur och varför den 4 oktober

Föredrag av Hasse som punkterade ett antal skrönor om fågelmätning.

15 deltagare.

Ugglekväll för barn den 2 november

Ett samarbete med Friluftsförbundet på samma tema som den 1 mars.

Många deltagare, över 30 st.

Kuba - en fågelresa den 7 november

32 deltagare.

Föredrag med bilder. En rad endemiska fåglar, dvs arter som endast kan ses i ett begränsat område. Hasse Andersson höll föredraget.

Grötkväll i Vasastugan den 3 december

Enligt traditionen hölls en grötkväll med 23 deltagare. Kerstin och Harald Thorburn samt Els-Mari Eliasson och Sussi Govella stod för god gröt, kaffe och bakverk. Senare blev det bildvisning från norra Norge och trevlig samvaro.

Alla programpunkter ovan har gjorts i samarbete med Studieförbundet.

Övriga händelser

Harbrostugan

Vi har träffat ledningen för Tumba Skid- och Orienteringsklubb och kommit överens om att vi kan ha våra styrelsemöten och föredrag i deras stuga. En idealisk lösning som vi tror kommer fungera bra under många år.

Utfärd till Munkö den 4 juni

Styrelsen och några närstående besökte naturreservatet Munkö. Ön ligger strax söder om Runmarö i Stockholms skärgård. Vi var 15 personer som fick en mycket härlig dag med sol, blommor och fåglar. Ön är känd för sina orkidéer på grund av den kalkhaltiga marken. Det växer ca 10 vilda orkidéarter på ön. Vi såg havsörn, svarthakedopping och guckusko.

Arbetsgrupper

Programgruppen

Hela styrelsen har fungerat som programkommitté. Textbidragen har samordnats av Sven Persson. Vi har fått förtjänstfull hjälp av Karin Schmidt på länsförbundet med layout.

Skogsgruppen

Vi får löpande information från Stockholm Vatten som sköter skogarna kring Bornsjön.

Ängs- och hagegruppen (borde kanske bara heta ängsgruppen/Bosse ?)

Ängen blir lite vackrare för varje år som går. Stort tack till Kurt Hermelin, ansvarig för Hörningsnäsängens bevarande. Vi kan rekommendera en utflykt till ängen, att ta en fika vid bordet på ängen, prova på att slå med lie och gå en bit på Sörmlandsleden som passerar längs ängens gårdsgård.

Hågelbygruppen

Vi följer utvecklingen men inget nytt har hänt. Gården är i behov av renovering och kommunen har avsatt pengar för renoveringen.

Fågelmatningen vid Tullinge strand

Under vintersäsongen hjälptes tre personer åt att utfodra småfåglar vid Tullingemaden. Lars-Olof "Lofa" Jiveskog, Bo Ljungberg och Hasse Andersson har sett till att det funnits mat från oktober till mars. Botkyrka kommun står för omkostnaderna och vi i Natur skyddsföreningen ansvarar för utfodringen. Kommunen har satt upp informationsskyltar med text och bilder av Hasse.

Bornsjökilen

Ett vilande projekt. Initiativet startades av Länsförbundet. Tanken är att kommunerna Botkyrka, Salem, Huddinge, Södertälje och Nykvarn ska samverka så att människor, djur och växter ska kunna förflytta sig mellan kommunerna i sammanhängande gröna ytor utan att stöta på stora hinder som vägar, järnvägar och bostadsområden.

Botkyrka den 21 mars 2018

Jan-Peter Falk
Ordförande

Bo Ljungberg
Vice ordförande

Els-Mari Eliasson
Kassör

Harald W Thorburn
Sekreterare

Hasse Andersson
Ord. ledamot

Susanne Govella
Ord. ledamot

Helene Sjölund
Ord. ledamot